

Bibliografia i fonts

- ALFONSO ORTELLS, Manuel. *Diez años de mi vida. 1935-1945*. Bordeus, [l'autor] 1984
- ALPERT, Michael. *El ejército republicano en la guerra civil*. París, Ruedo Ibérico, 1977
- AMAT-PINIELLA, Joaquim. *K-L Reich*. Barcelona, Edicions 62, 1984
- ARMENGOU, Montse, Ricard BELIS. *El comboi dels 927*. Barcelona, La Rosa dels Vents, 2005
- BASSA, David, Jordi RIBÓ. *Memòria de l'infern*. Barcelona, Edicions 62, 2002
- BEEVOR, Anthony. *La guerra civil española*. Barcelona, Crítica, 2005
- BENNASSAR, Bartolomé. *El infierno fuimos nosotros*. Madrid, Taurus, 2005
- BERMEJO, Benito. *Francesc Boix, el fotògraf de Mauthausen*. Barcelona, La Magrana, 2002
- BERMEJO, Benito, Sandra CHECA. *Libro Memorial. Españoles deportados a los campos nazis (1940-1945)*. Madrid, Ministerio de Cultura, 2006
- CAMÓS, Joan. *L'Hospitalet, la història de tots nosaltres...* Barcelona, Diputació, 1986 (Estudis locals i comarcals)
- CAMÓS, Joan. "El mite de la Torrassa, l'Hospitalet 1931". En: *Plecs d'Història local (L'Avenç)*, núm. 1 (febrer 1986)
- CÁNOVAS, Jordi. *Biografía de Antonio Cánovas. 1) La guerra civil. 2) Exilio, deportación, encarcelamiento y vida en Francia y norte de África (1963)*. [treball en curs, inèdit]
- CATALÀ, Neus. *De la resistencia y la deportación, 50 testimonios de mujeres españolas*. Barcelona, Adgena, 1984
- CONSTANTE, Mariano. *Los años rojos. Españoles en los campos nazis*. Zaragoza, Pirineo, 2000
- CONSTANTE, Mariano. *Republicanos aragoneses...* Zaragoza, Pirineo, 2000
- CRUELLES, Manuel. *Els fets de maig. Barcelona, 1937*. Barcelona, Joventut, 1970
- DÍAZ ESCULIES, Daniel. *Entre filferrades. Un aspecte de l'emigració republicana...* Barcelona, La Magrana, 1993
- DÍAZ ESCULIES, Daniel. *El Front Nacional de Catalunya (1939-1947)*. Barcelona, La Magrana, 1983
- DREYFUS-ARMAND, Geneviève. *El exilio de los republicanos españoles en Francia...* Barcelona, Crítica, 2000
- El franquisme a Catalunya (1939-1977). La dictadura totalitària (1939-1945)*, vol. I. Barcelona, Edicions 62, 2005
- La Guerra Civil a Catalunya (1936-1939)*, [4 vol.]. Barcelona, Edicions 62, 2004-2005
- Història de Catalunya, 1939-1975*, vol. VII. Pierre VILAR (Dir.). Barcelona, Edicions 62, 1987
- Història de l'Hospitalet. Una síntesi del passat com a eina de futur*. Barcelona, PAM; CEL'H, 1997
- Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans. 1930-1939*. Borja de Riquer (Dir.). Barcelona, GEC, 1999
- KOGON, Eugen. *El Estado de la SS. El sistema de los campos de concentración alemanes*. Barcelona, Alba, 2005
- LEVI, Primo. *Els enfonsats i els salvats*. Barcelona, Edicions 62, 2000
- LEVI, Primo. *Si això és un home*. Barcelona, Edicions 62, 2000

- MARÍN, Dolors. *Clandestinos. El maquis contra el franquismo, 1934-1975*. Barcelona, Plaza&Janés, 2002
- MARTÍN, Julio, Pedro CARVAJAL. *El exilio español (1936-1978)*. Barcelona, Círculo de Lectores, 2002
- MOLINER, Jordi. *Un grup de joves espanyols al camp de Mauthausen: el Kommando Poschacher*. UAB, 2000 [treball d'investigació, inèdit]
- MOLINER, Jordi. "Un grup de joves espanyols al camp de Mauthausen..." En: *L'Avenç*, núm 260 (jul.agost 2001), p. 72-78
- MORALES, Ramon. *Coses de l'Hospitalet*. L'Hospitalet, ACP, 1990
- NÚÑEZ, Mercè. *El carretó dels gossos. Una catalana a Ravensbrück*. Barcelona, Edicions 62, 1980
- PÉREZ, Lleonard. *Notas autobiográficas...* [diversos quaderns manuscrits en castellà i en francès, inèdit]
- PERNAU, Josep. *Diari de la caiguda de Catalunya*. Barcelona, Ediciones B, 1989 (Sèrie Reporter)
- PONS, Eduardo. *El holocausto de los republicanos españoles. Vida y muerte en los campos...* Barcelona, Belacqua, 2005
- ROIG, Montserrat. *Els catalans als camps nazis*. Barcelona, Edicions 62, 1977
- ROVIRA I VIRGILI, Antoni. *Els darrers dies de la Catalunya republicana. Memòries sobre l'èxode català*. Barcelona, Curial, 1976
- RUBIRALTA, Fermí. *Joan Cornudella i Barberà (1904-1985)...* Barcelona, PAM, 1994
- SANTACANA, Carles. *Victoriosos i derrotats. El franquisme a l'Hospitalet 1939-1951*. Barcelona, PAM, 1994 (Llorenç Sans; 6)
- SANTIAGO, Lucio, Gerónimo LLORIS, Rafel BARRERA. *Internamiento y resistencia de los republicanos españoles en África del Norte...* Sant Cugat, [els autors], 1981
- SAURET, Joan. *L'exili polític català*. Barcelona, Aymà, 1979
- SERRANO, David. *Un català a Mauthausen. El testimoni de Francesc Comellas*. Barcelona, Pòrtic, 2001
- SERRANO, David. *Les dones als camps nazis*. Barcelona, Pòrtic, 2003
- SOLÉ i SABATÉ, Josep M. *La repressió franquista a Catalunya. 1938-1953*. Barcelona, Edicions 62, 1985
- SORIANO, Antonio. *Éxodos. Historia oral del exilio republicano en Francia, 1939-1945*. Barcelona, Crítica, 1989
- TORAN, Rosa. *Vida i mort dels republicans als camps nazis*. Barcelona, Proa, 2002 (Temps d'història; 33)
- TORAN, Rosa, Margarida SALA. *Crònica gràfica d'un camp de concentració. Mauthausen*. Barcelona, Viena, 2002
- VALLÈS, Edmon. *Història gràfica de Catalunya... 1931-1939*. Barcelona, Edicions 62
- VALLÈS, Edmon. *Història gràfica de Catalunya... 1939-1975*. Barcelona, Edicions 62, 1980

ENTREVISTES REALITZADES

ALFONSO ORTELLS, Manuel. Supervivent de Mauthausen. Enregistrada en el seu domicili de Talence, prop de Bordeus, el 5.8.2005.

AUSSÍÓ, Mercè, nora del germà del deportat Martí CABANES BEL i Paquita CABANES TONERA, neboda d'en Martí. Entrevistes telefòniques, maig/juny 2005

BALLESTER SERRANO, Josep, cosí del deportat del mateix nom (Josep Ballester Serrano). Contacte telefònic amb l'esposa l'any 2005

- BIOSCA, Lluís, germà del treballador forçat a França Josep BIOSCA. Enregistrada en el seu domicili de Barcelona l'1.2.2006
- CALVÍS CALPE, Josep, nét del deportat Josep CALPE VIDAL. Diverses entrevistes realitzades en el seu domicili, abril/juny 2005
- CAMACHO, Fernanda, neboda del deportat Francesc MUÑOZ i nora d'un altre deportat, Josep ARAGÓN. Mantinguda en el seu domicili de l'Hospitalet el 20.6.2005
- CÁNOVAS LAPUENTE, Antonio. Supervivent del camp de "Bou Arfa", nord d'Àfrica. Enregistrada en el seu domicili de l'Hospitalet el 15.10.2005
- COLET, Maria, neboda del deportat Jaume COLET BALART. Entrevista enregistrada a la seu del CEL'H el 18.1.2006
- FERNÁNDEZ DEU, Manuel, fill del deportat Manuel FERNÁNDEZ TORRES. Enregistrada en el seu domicili de l'Hospitalet el 22.4.2005, i altres contactes telefònics i presencials posteriors.
- FERRER SOLSONA, Vicenç, fill del deportat Vicenç FERRER SALVADÓ i Monserrat FERRER, néta seva. Enregistrada el 13.6.2005 a l'Hospitalet
- FERRER, Josefa i Andrea, filles del deportat Eloi FERRER, i la seva néta Fina IGLESIAS. Enregistrada a la seu del CEL'H l'11.5.2006
- GARCÍA PÉREZ, Antoni, nebot del deportat Lleonard PÉREZ. Enregistrada a *La Farga*, l'Hospitalet, el 24.1.2006
- GREGORI VENELLÁN, Maria, filla del deportat Antoni ARRANZ BARRIO. Contacte telefònic l'any 2004 (no va acceptar col·laborar per motius personals)
- IGUAL, Christine, germana del deportat Josep IGUAL, Sandrine IGUAL, néta seva, i Teresa ROVIRA, neboda. Enregistrada en el domicili de la neboda, a Sant Vicenç dels Horts, el 16.8.2005
- MARCO MESTRE, Jaume, gfill de Jaume Marco Muntaner. Contactes telefònics mantinguts l'any 2007
- MASIP, Paquita, germana del deportat Josep MASIP GARRICH, el seu marit Josep, la seva néta, i Mireia XORTÓ, neboda d'en Josep MASIP. Enregistrada en el seu domicili de Sant Boi, el 5.12.2005
- PEDROL, Jordi, germà del deportat Joan PEDROL CARBONELL. Entrevista telefònica de desembre de 2004
- PEDROL, Michel, fill del deportat Joan PEDROL CARBONELL. Entrevista telefònica del 28.2.2005
- PÉREZ ISERTE, Lleonard. Supervivent de Mauthausen i Gusen. Enregistrada en el seu domicili de Colomers, (prop de Tolosa de Llenguadoc), el 2.6.2006
- POLO TÀPIES, Ferran. Un familiar del deportat que ha volgut mantenir l'anonimat. Entrevista realitzada a l'Hospitalet l'any 2005
- QUEROL NÚÑEZ, Francisca, neboda del deportat Eugeni QUEROL PUYO. Contacte telefònic de l'any 2004
- QUEROL PUYO, Cinta, germana del deportat Eugeni QUEROL PUYO. Contacte telefònic l'any 2005 (per motius de salut no va acceptar l'entrevista)
- RAMIS GRIMAL, Josep. Un familiar que ha volgut mantenir l'anonimat. Entrevista al CC Barradas de l'Hospitalet l'any 2005
- RICART, Francesc. Treballador forçat a Alemanya. Entrevista telefònica el 23.2.2006
- ROCA TARDÀ, Amàlia, germana del deportat Josep ROCA TARDÀ. Contacte telefònic i en el seu domicili, octubre/novembre 2006.

RUSCA i CODINA, Soledat, néta de la germana del deportat Vicenç CAPDEVILA MONTSERRAT. Contacte per correu electrònic i telefònic, març 2006

SANS, Jordi, fill del treballador forçat a França Manuel SANS. Realitzada el 9.2.2006 a Olesa de Bo- nesvalls

VIVES, Encarnación, filla del deportat Josep VIVES CAM- POS i neboda del també deportat Manel VIVES CAMPOS. Enregistrada a Parets del Vallès el 13.6.2005

VÍCTOR CRESPO, Maria, nora del deportat Josep VIVES CAMPOS, vídua del seu fill, Josep VIVES TORRES. Enregistrada en el seu domicili de Barcelona el 15.5.2005

PREMSA

El periòdic municipal: L'Hospitalet, diari informatiu de la ciutat, en conveni amb el CEL'H, va publicar durant l'any 2006 una sèrie de reportatges escrits per un dels autors, l'Enric Gil, on es resumien els resultats d'aquesta recerca. A partir de la difusió d'aquella sèrie, varem obtenir alguns contactes mé que ens van portar a nous deportats i a noves línies d'investigació.

Aragoneses víctimas del holocausto nazi.
<http://aragoneses.webcindario.com>

España. Ministerio de Cultura (sección Archivo General de la Guerra Civil Española)
<http://www.mcu.es>

Legifrance (pàgina oficial del govern francès per a la difusió de temes legislatius, especialment de la seva legislació, inclòs el seu butlletí oficial).
<http://www.legifrance.gouv.fr>

LINARES de MORA ; ROA de DUERO, webs locals que van accedir amablement a col·laborar amb nosaltres per intentar trobar algun testimoni en aquelles localitats sobre les famílies que estàvem investigant: RUBIO SOTO i SAURA BENAGES, originàries de la regió. L'intent no va ser positiu, però volem agrair aquí la seva desin- teressada col·laboració.

Arxius consultats

Arxiu de l'*Amical de Mauthausen*

Museu d'Història de Catalunya - MHC

Àrea de televisió. Castellar del Vallès

Arxiu Municipal (fons sobre la Deportació). Barcelona

Arxiu Municipal de l'Hospitalet. Arxiu Històric. AMLH. AH

BABEL'H, Base de dades Bibliogràfica d'Estudis locals de l'Hospitalet. CEL'H. Associació cultural

Archivo General de la Guerra Civil Española. Salamanca

Fons personals de:

Benito BERMEJO; Josep CALVÍS CALPE; Francisco Durán (fotògraf); Manuel FERNÁNDEZ DEU; Vicent FERRER SOLSONA i Montserrat FERRER; Maria VÍCTOR CRESPO i Manuel VIVES VÍCTOR; Encarnació VIVES i família; Manuel ALFONSO ORTELLS; Sandrine IGUAL VILAR-RUBLAS, Christine IGUAL i Teresa ROVIRA IGUAL; Paquita MASIP GARRICH; Sylvain BOZZANO, Anna BOZZANO i Mireille PRANDINI; Antoni CÁNOVAS LAPUENTE i el seu fill, Jordi; Lluís BIOSCA BLAY i família; Jordi SANS CORTECANS; Lleonard PÉREZ ISERTE i Antoni GARCÍA PÉREZ; Andrea i Josefa FERRER; i també de Fina IGLESIAS, i el d'un familiar de Josep RAMIS GRIMAL, (que ha demanat l'anonimat).

